

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЧҮРИ-БУРАШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

КАРАР

2021 ел, 17 май

N8

«Татарстан Республикасы Апас муниципаль районның 2021-2023 елларга Чүри-Бурашавыл жирлөгө жирләрен файдалану һәм саклау» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районның Чүри-Бураш авыл жирлөгө территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе Жир кодексының 11, 13 ст. нигезендә, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 28.07.2004 N 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районның Чүри-Бураш авыл жирлегенең башкарма комитеты карар бирә:

1."Татарстан Республикасы Апас муниципаль районны Чүри-Бураш авыл жирлегенең 2021-2023 елларга жирләрдән файдалану һәм аларны саклау" муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга.

3. Әлеге Каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Чүри-Бурашавыл
жирлөгө Башлығы

И.Р.Мифтахов

Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы Чүри-Бураш авыл жирлегенең 2021-2023 елларга жирләрен куллану һәм саклау" муниципаль программы

Программа паспорты

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Жир кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәгэ 131-ФЗ номерлы Федераль закон
Заказ бирүче	Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Чүри-Бураш авыл жирлегенең башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Чүри-Бураш авыл жирлегенең башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Чүри-Бураш авыл жирләгән жирләрен саклау һәм алардан нәтижәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру
Программаны билгеләү	Чүри-Бураш авыл жирлегенең жирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2021-2023 еллар
Көтелә торган нәтиҗәләр	Бозылган жирләрне торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын яхшырту
Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору	Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Чүри-Бураш авыл жирлегенең башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Жирләрне саклау һәм алардан нәтижәле файдалану буенча хужаларның һәм кулланучыларның эшчәнлеген координацияләү Чүри-Бураш авыл жирлегенең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен уздырыла
Финанслау чыганагы	Программаны үтәү программа чараларын башкаручыларның эшчәнлеген һәм жирдән файдаланучыларның үз акчаларын финанслауга бүләп бирелгән акчалар исәбеннән башкарыла.

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә агымдагы халәткә характеристика һәм төп проблемалар

Жир - әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аннан файдалану башка барлық табигый объектлар: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлығы шунда ук китерелә яки якын киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламын - туфракны, аның химик һәм радиоактив пычрануын жимерүгә генә түгел, бәлки табигый комплексның экологик начарлануы белән дә бәйле булачак.

"Апас муниципаль районы авыл жирлөгөнен 2021 - 2022 елларга жирлөрен куллану һәм саклау" муниципаль программы (алға таба - Программа) икътисадны нығыту мәнфәгатъләрендә жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү буенча дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәэммин итә торган жирләрдән файдалануның һәм саклауның уңайлы шартларын булдыруга юнәлтелгән.

Жир фондының шактый құләмен төрле максатларда куллану әйләнә-тире мохит экосистемасының барлық звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дөрес эшләвендә бозу, урман булсынымы ул, хайваннар дөньясы, жир булсынымы, экосистеманың дисбалансына һәм бөтенлекен бозуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хужалыксыз мәнәсәбәт үзе башкарған вазыйфаларны бозуга, табигать үзенчәлекләрен киметүгә китерә.

Жирләрне рациональ файдалану тәэммин ителгәндә генә саклау нәтижәле була ала.

Жирлекнең тотрықлы социаль-икътисадый үсеш проблемалары һәм аның халқының экологик яктан имин тормыш эшчәнлеге хәзерге этапта жирләрне саклау һәм файдалану мәсьәләләрен ҳәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Жирлек дәрәҗәсендә жирләрне мәстәкыйль рәвештә саклау һәм файдалануның жирле проблемаларын ҳәл итәргә мөмкин, өстәвендә, хәзер яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буыннар да тулы, комплекслы һәм акыл белән әш итәргә мөмкин.

Жирлек территориясендә төрле рөхсәт ителгән файдаланудагы жир кишәрлекләре бар.

Авыл хужалығы жирләренә караган авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр аеруча кыйыммәтле санала.

Жирлек территориясендә пассажирлар үзләренең мәдәни-техник торышы буенча нигездә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азығын кулланучыларның барысын да исәпкә алып, табигый көтүлекләр көчле йөкләнеш кичерми. Жирлекнең барлық көтүлекләре диярлек яшел үләннәр артык.

Жирләрнең экологик торышы уртacha яхши, әмма стихияле санкцияләнмәгән чүплекләр, әйләнә-тире мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан курсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлекләрдән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары түбәндәгеләрдән гыйбарәт: жирлек Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылығы һәм ачыклығы, хисап эшчәнлеге һәм контроль, нәтижәлелек.

Муниципаль программаның максатлары жирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны һәм жиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмый калудан һәм бетерүдән, шулай ук жирләрдән, шул исәптән авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның үндышылышының торғызы һәм жирләрне яхшырту өчен, рациональ файдалануны тәэммин итүдән гыйбарәт.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны ҳәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән әш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;

- жирләрдән файдалануның һәм саклауның нәтижәлелеген күтәрү, жирләрдән нәтижәле файдалануны һәм аларны саклауны оештыруны тәэммин итү;

- яшел утыртмаларны саклау һәм торғызу;

- жирләргә инвентаризация үткәрү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалық эшчәнлегенең башка тискәре (зараарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган яки кулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка

характеристикаларын рөхсөт ителгөнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

Әлеге программаны гамәлгә ашыру жирләрдән файдалануны тәртипкә салуга ярдәм итәчәк; яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә керту; авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәу нәтижәсендә түбәндәгеләр тәэммин итәчәк:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфатлы характеристикаларын яхшырту;
- 3) жирләрдән нәтижәле файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты 2021-2023 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Чури-Бураш авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклау һәм алардан файдалануның нәтижәлелеген арттыру чаралары планлаштырылган:

N п\п	Чаралар исемлеге	Финанслау чыганагы курсәтелгән финанслашу (мен сум)	Башкаручы	Үткөрү сроклары	Жаваплы зат
1.	Чоқырларның өске катламын нығыту	Оешмаларның, шәхси затларның, жирдән файдаланучыларның үз чаралары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Дайми	Оешмалар житәкчеләре, шәхси затлар
2.	Гомумтаралган файдалы казылма грунт карьерларына инвентаризация үткөрү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	Башкарма комитет эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелгән акчалар	Жирлекнең башкарма комитеты	2021-2023	Жирлек башлыгы
3.	Карьералярны торғызу	Оешманың, шәхси затларның, жирдән файдаланучыларның үз чаралары	Карьералярны кулланучылар	Дайми	Оешмалар житәкчеләре, шәхси затлар
4.	Шәхси буаларны, башка су объектларын ачыклау	Башкарма комитет эшчәнлеген финанслауга бүлеп бирелгән акчалар	Жирлекнең башкарма комитеты	2021-2023	Жирлек башлыгы
5.	Жирдән файдалануның	Башкарма комитет эшчәнлеген	Жирлекнең башкарма	2021-2023	Жирлек башлыгы

	чикләрен, линия корылмалары, юл чөлтәре объектларын, чикләнгән файдалану жирләрен, сыйфатлы курсәткечләр чикләрен билгеләп, мәгълүматларның бердәм банкын төзү һәм алыш бару	финанслауга бүләп бирелгән акчалар	комитеты		
6.	Жирлекнең торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Үзара салым акчалары	Жирлекнең башкарма комитеты	Дайми	Жирлек башлыгы
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре белән заарланудан яклау һәм заарлы организмнардан яклау чараларын уткәрү	Жир кулланучыларның үз чаралары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Дайми	Оешмалар житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (заарлы) йогынтысына дучар булган жирләрне яхшырту һәм торғызу	Жир кулланучыларның үз чаралары	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Дайми	Оешмалар житәкчеләре, шәхси затлар